

Oog voor de schoonheid van het verval

In zijn abstract-expressionistische foto's en schilderijen creëert Syb Erich (73) uit Leeuwarden zijn eigen wereld: een wereld waarin verval mooi kan zijn en harmonie in chaos heerst.

Kunstenaar

Diane Romashuk

Het liefst zoomt Syb Erich met zijn lens in op details in zijn omgeving waar de meeste mensen achteloos aan voorbij zouden gaan. Vaak fotografeert hij tekenen van verval: die imperfecte steen in de Oldehove of de Deventer stadsmuur, een achttiende-eeuws kerkraam waar de tijd zich in aftekende in de vorm van luchtbellen of afgebladderde verf op een scheepswand.

„Ik hou van dergelijke details omdat het abstracties zijn”, zegt hij. Alleen hij weet vaak wat het is dat er precies op zijn foto's staat. „En roest bijvoorbeeld is op zichzelf misschien niet per se mooi, maar in de juiste compositie of met de juiste kleurstelling kan het dat wel zijn.”

Ook in zijn schilderen met acrylverf zoekt Erich de abstractie op. „Mijn eerdere werken waren meer figuratief, maar de laatste jaren werk ik hoofdzakelijk abstract-expressionistisch.” En altijd intuïtief, waarbij hij zich graag laat inspireren door de natuur en met name 'de zee en alles daaromheen'.

Het is pas zo'n tien jaar dat de 73-jarige Erich zich volledig toelegt op de kunsten. Maar het dilemma tussen kiezen voor creativiteit of bestaanszekerheid speelde bijna zijn hele leven een rol, waarin nu eens het een dan weer het ander de boventoon voerde.

Schilderen deed hij ook als jongen al maar muziek was destijds zijn grote passie. Hij wilde dan ook graag naar het conservatorium, maar zijn vader vond dat geen goed idee. „Eerst maar een opleiding die meer zekerheid biedt, vond hij. En daarmee had hij ook wel een punt.”

Zodoende koos Erich voor een onderwijsopleiding, maar haakte in het examenjaar af. „Inmiddels was ik getrouwd en wilde ik aan het werk om brood op de plank te brengen.” Hij had diverse banen, speelde in zijn vrije tijd als slagwerker in bands en ontdekte de fotografie. „Ik begon met fotograferen toen mijn zoon werd geboren, daarvoor had ik er niks mee maar nu was er een onderwerp om je helemaal op uit te leven.” Zijn eerste foto's schoot hij

met een Russische Lubitel van 39 gulden. Al snel had hij een eigen doka en begon hij ook andere onderwerpen te fotograferen, zoals landschappen. „Eerst nog realistisch maar al snel stapte ik daarvan af. Ter inspiratie keek ik altijd naar schilders, en vond voorbeelden in het impressionisme.”

Ontwikkelen

Toen hij een baan vond in een fotowinkel hoopte hij zich hier verder te kunnen ontwikkelen. „Ik zou eerst als verkoper aan de slag en later ook worden ingezet voor reportages die ze ook deden.” Via de winkel kon hij onder de Amerikaanse 'Famous photographers course' volgen, maar kwam hij niet als fotograaf aan het werk. „Ik deed het te goed in de verkoop, mijn baas

wilde me dus graag op die plek houden.”

Een optreden met zijn coverband dat hij in een pinksterweekeinde verkoos boven de toestemming van zijn baas, leidde tot zijn ontslag. In de pakweg tien jaar daarna verdiende hij de kost als zelfstandig fotograaf en muzikant - hij speelde in uiteenlopende bands en werkte onder meer mee aan een lp voor Irolt - maar koos er uiteindelijk voor toch zijn opleiding af te maken. De rest van zijn werkende carrière bracht hij in het voortgezet onderwijs door.

Op zijn 58e traden de kunsten weer naar de voorgrond. „Ik kreeg een burn-out en ging daarvoor onder meer creatieve therapie volgen. Daarbij mochten we ook vrij schilderen.” Hij ging er helemaal in op. „Ik vergat de wereld om me heen als ik dat deed en kon even mijn eigen wereld maken. Die concentratie en rust had ik tot dan toe alleen in het fotograferen ervaren.”

Niet veel later ging Erich met vervroegd pensioen en stortte zich vol overgave op het fotograferen en schilderen. Voor een opleiding in die richting vond hij zichzelf inmiddels te oud. Hij bekwaamde zich dus wederom door naar zijn voorbeel-

den te kijken, zoals Willem de Kooning, Hans Hofmann en Joan Mitchell. Inspiratie vond hij ook bij de Friese kunstenaars Gerriet Postma en Bep Mulder, bij wie hij masterclasses volgde. Zijn werk was ook al op een aantal exposities te zien: van

Roest is op zichzelf misschien niet per se mooi, maar in de juiste compositie bijvoorbeeld kan het dat wel zijn

de eerste keer in een lunchroom in Leeuwarden tot op een groepstentoonstelling in het Italiaanse Bologna.

Bovenal werkt hij voor zichzelf, zegt Erich. „Mijn allereerste werk dat ik tijdens de therapie maakte gaf ik de titel *Harmonie in chaos*. Dat

sloeg toen ook op mezelf maar het is ook nog steeds toepasselijk voor mijn schilderen, bijvoorbeeld op mijn voorkeur voor verval: dan kun je iets moois scheppen uit iets wat velen in zijn geheel als lelijk of in disbalans zouden omschrijven.”

Het kunstenaarschap geeft hem het gevoel volledig vrij te zijn. „In mijn carrière is er eigenlijk altijd die strijd geweest, de regels volgen versus de ongebonden creativiteit. Daarom is het schilderen mij nu zelfs nog meer lief dan de fotografie of muziek. Daarin kan ik echt helemaal mijn eigen gang gaan.” Door te stoppen bij het Noord-Nederlands Jazzorkest zette hij vorige maand een definitieve punt achter zijn muzikale loopbaan. „Voor schilderen zal ik die punt nooit zetten.”

Sterker, hij neemt het zichzelf kwalijk als hij zijn kwasten een tijdje onberoerd laat. „Ik ben ten slotte al veel te laat in mijn leven begonnen.” Dat hij aan leukemie lijdt, vergroot de urgentie om door te schilderen. „Als ik niet schilder verdoe ik mijn tijd. Ik denk dat iedereen een rol heeft in het leven, en dit is de mijne. De jaren die ik nog heb wil ik die rol zo goed mogelijk vervullen.”

Syb Erich in zijn atelier aan huis met zijn foto van het achttiende-eeuwse kerkraam (links) en een van zijn schilderijen. Foto: Marchje Andringa